

Bonton

*u svakodnevnoj komunikaciji
s osobama s invaliditetom*

1-18

VII. izdanje

Zagreb, lipanj 2006.

Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida

10000 Zagreb, Šošarićeva 8, tel/fax (01) 4812-004

*Uz potporu Ministarstva obitelji, branitelja
i međugeneracijske solidarnosti*

Iako svaka peta osoba ima neku vrst invaliditeta, ljudi su obično zbunjeni u susretu s njima. Nedovoljna upućenost u njihove potrebe i mogućnosti, nepoznavanje načina pružanja pomoći, te predrasude ili strah od susreta s nepoznatim, sputavaju ljude da slobodno komuniciraju i nude pomoć. Sa željom da olakšamo svakodnevni život osoba s invaliditetom i da potaknemo ljude na kontakte bez straha, sročili smo ovaj bonton. Toplo ga preporučujemo i osobama s invaliditetom.

Zagreb, lipanj 2006.

1

- 1 Prepoznate li potrebu za pružanjem pomoći osobi s invaliditetom, **pitajte ju** kako joj najbolje možete pomoći.*
- 2 Prigodom upoznavanja ne izbjegavajte rukovanje s osobom koja ima umjetnu ili amputiranu ruku. **Rukujte se npr. lijevom rukom ili dodirom**, onako kako to najbolje odgovara osobi s invaliditetom.*
- 3 **Obraćajte se neposredno osobi s invaliditetom**, a ne roditelju, partneru, pratitelju ili prevoditelju.*
- 4 **Razgovarajte normalno**, služeći se svakodnevnim izrazima poput: "Vidimo se", "Pozdravljam, trčim dalje", "Čujemo se" - bez obzira na to o kakvom invaliditetu se radi kod osobe s kojom razgovarate. **Nemojte se bojati krivih riječi.***
- 5 **Ako s osobom u invalidskim kolicima razgovarate dulje vrijeme**, nastojte **sjesti kako biste se gledali u oči.***

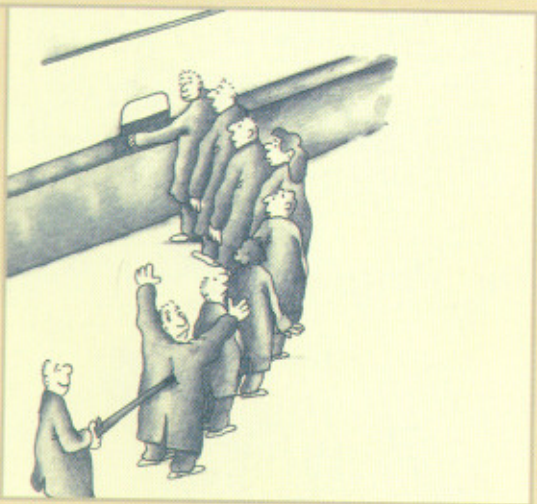
6 *Usredotočite se na osobu koja ima neki poremećaj govora. Ako niste razumjeli što je rekla, zamolite je da ponovi. Nemojte glumiti da razumijete.*

7 *Govorite polako i direktno prema osobi oštećena sluha. Ne vičite, ne govorite joj u uho. Vaši izrazi lica i pokreti usana pomažu joj da vas razumije. Ako, ipak, niste sigurni da vas je razumjela - napišite poruku.*

8 *Pozdravljajući slijepu ili slabovidnu osobu kažite joj i svoje ime. Ako nudite pomoć u hodanju, ponudite joj da se osloni na vašu ruku.*

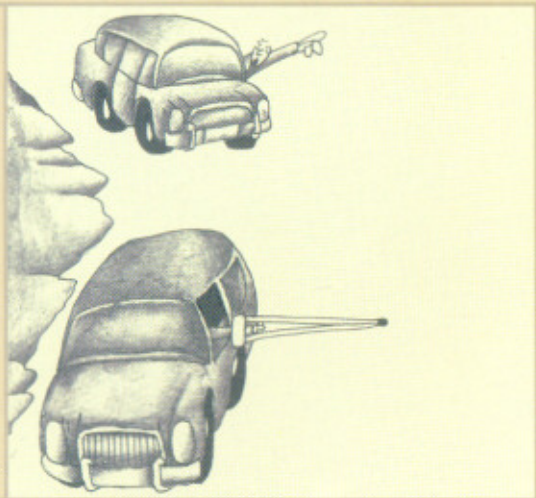
9 *Gluhoslijepe osobe vas mogu razumjeti jedino dodirom. Ako se nadete u situaciji da komunicirate s takvom osobom, uspostavite kontakt ispisivanjem velikih tiskanih slova na njenom dlanu.*

10 *Osobna pitanja o invaliditetu ili njegovim uzrocima nemojte postavljati osobi s invaliditetom ako s njom niste bliski.*

- 11 *Budite obazrivi i strpljivi, osobama s invaliditetom može trebati više vremena da nešto učine.*
- 12 *Ne hvalite pretjerano osobu s invaliditetom zbog obavljanja normalnih životnih zadaća.*
- 13 *Čekajući u redu **ustupite svoje mjesto ili se zauzmite** za to da teško pokretna osoba odmah dode na red.*
- 14 *Prigodom vožnje u javnim prijevoznim sredstvima **ponudite** svoje sjedalo osobama s invaliditetom. **Pomozite** im pri ulasku i izlasku iz autobusa, tramvaja, aviona...*
- 15 *Pomagala (štake, štap, kolica) osobe s invaliditetom **dirajte** samo ako ste za to bili **zamoljeni**. **Ne naslanjajte se** na invalidska kolica, ona su dio osobnog prostora osobe koja ih koristi.*
- 16 *Nemojte milovati psa vodiča dok "radi". Pitajte vlasnika za dozvolu.*

- 17 *Poštujte vozače s invaliditetom. Kada u prometu susretnete vozilo označeno "invalidskim znakom"*, povećajte razmak, smanjite brzinu vožnje i povećajte oprez. Uvažite njihovu sporost u obavljanju radnji. Ne parkirajte na mjesta označena "invalidskim znakom".*

*

- 18 *Od vas se ne očekuje da pokazujete sažaljenje prema osobama s invaliditetom. Prema njima se ponašajte kao prema **jednakima**, jer one to i jesu.*

Ako želite učiniti više:

Kad možete, pridonesite izjednačavanju mogućnosti za građane koji imaju posebne potrebe. Nadamo se da će ovaj bonton biti dobro polazište.